

INHOUD

Inleiding

6

Europa	8	Noord-Amerika	100
De waterwegen van Amsterdam	10	De Columbia	102
Het Caledonisch Kanaal	14	De Hudson	106
De Donau: <i>van Neurenberg naar Boedapest</i>	16	De Illinois	110
De Donau: <i>van Boedapest naar Boekarest</i>	22	De Mississippi: <i>van New Orleans naar Memphis</i>	114
De Dnjepr	28	De Mississippi: <i>van Memphis naar St. Louis</i>	120
De Douro	30	De St. Johns	124
De Elbe	36	De St. Lawrence	126
De Gironde en de Dordogne	40	De Yukon	130
De Gironde en de Garonne	42		
De Guadalquivir	44	Zuid-Amerika	134
De Main	48	De Amazone	136
De Marne	52	De Orinoco	142
De Moezel	54		
De Po	58		
De Rijn: <i>van Noordzee naar Mainz</i>	60		
De Rijn: <i>van Mainz naar Bazel</i>	66		
De Rhône en de Saône	72		
De Sava	78		
De Seine	80		
De Shannon	86		
De Theems	88		
De Tisza	92		
De Wolga en de Svir	94		

Afrika

De Chobe	148
De Kongo	150
De Niger	152
De Nijl	154
De Sénégal	160
De Zambezi	162

Azië

De Ayeyarwady	168
De Brahmaputra	172
De Chindwin	174
De Ganges	176
De Kinabatangan	180
De Mekong: <i>van Laos naar China</i>	182
De Mekong: <i>van Vietnam naar Cambodja</i>	184
De Rode Rivier	188
De Jangtsekiang	190

146 Australië & Nieuw-Zeeland

De Murray	198
De Whanganui	202
Wie vaart waar	204
Register	205

DE MURRAY

Een reis door de outback, en misschien zie je wel een koala

De 2500 km lange Murray doorsnijdt Australië van oost naar west. Als je hem helemaal afvaart, zie je bergen en outback, woestijn en gomboombossen, alles waar je bij Australië aan denkt. Maar de Murray is ondiep, vaak smal en gevoelig voor droogte, waardoor alleen kleine riviercruiseschepen hem kunnen bevaren.

De rivier ontspringt in de Australische Alpen, ten noordwesten van Melbourne, en gaat dan in noordwestelijke richting over de vlaktes, langs de grens tussen New South Wales en Victoria, voordat hij South Australia binnenstroomt. Hij maakt een scherpe bocht naar het zuiden als hij richting de oceaan gaat, net ten zuiden van Adelaide – maar hij haalt de oceaan net niet en eindigt in het 40 km grote Lake Alexandrina, waarbij de pittoreske barrière-eilanden die echt scheepsverkeer onmogelijk maken.

Riviercruises, van korte uitstapjes tot tochten van een week lang, bevaren het deel aan de kant van de oceaan,

Blz. 199: de *Spirit of the Murray* lijkt maar netig tussen de kalkstenen rotsen in de buurt van Lake Alexandrina.

veelal vanuit de stad Murray Bridge (de locatie van de eerste, in 1869 aangelegde brug over de rivier), niet ver van Adelaide. Zelfs hier is het landschap gevarieerd met zonnig gekleurde kalkstenen rotsen en vlaktes vol struikgewassen, goed onderhouden boerderijen en keurige vakantieparken.

Pelikanen duiken op vis, kaketoets zitten in de bomen en de uilen verbreken 's avonds de stilte met hun roep. De kans is ook groot dat je koala's, kangoeroes en emoes ziet als je over de traag stromende rivier glijdt of een wandeling door het landschap maakt.

Het is mogelijk om de complete rivier te verkennen. Op de *PS Murray Princess*, de grootste varende raderstoomboot in dit deel van de wereld, met een traditionele uit-

straling, kunnen passagiers een week verblijven. De kleine, moderne boten van Spirit of Australia (de enige maatschappij die de hele rivier bevaart) doen verschillende delen van de rivier aan. Zo is er een acht dagen durende tocht met overnachtingen in hotels tussen Goolwa – te midden van de eilanden aan de rand van Lake Alexandrina, het grootste zoetwatermeer in Australië – en Albury, aan de rand van het gebergte.

Raderstoomboten horen bij de rivier, en aan het einde van de negentiende eeuw voeren hier meer dan honderd. Ze brachten bestellingen rond en vervoerden granen en wol van de boerderijen. De meeste boten van nu zijn moderner, maar vormen een erfbetoon aan het reizen op een van 's werelds langste rivieren.

De Aboriginalgeschiedenis van het land, die meer dan 40.000 jaar teruggaat, is overal zichtbaar, en lokale stammen trakteren reizigers op verhalen over de rivier. Natuur-

park Ngaut Ngaut, boven op de rotsen, is een van de belangrijkste archeologische vindplaatsen van het land.

Vanaf Goolwa steken cruises Lake Alexandrina over om daarna rustig verder te varen langs oevers met zuivelboerderijen en goudgele rotsen (langs dit deel van de rivier het hoogst). Er worden tussenstops gemaakt bij het historische douanegebouw op de grens tussen New South Wales en Victoria en bij de wijnmakerij Banrock Station in het vruchtbare Riverland, dat bekendstaat om zijn wijngaarden en amandel- en citrusboomgaarden. Bij het stadje Paringa, waar de rivier wordt omzoomd door wilgen, passeren boten een hefbrug uit 1927.

Sommige schepen varen een stukje de Darling op naar het vlakke land vlak voor Mildura, dat wordt omringd door meren en *billabongs* (hoefijzermere).

Na Mildura buigt de rivier naar het zuidoosten, door het Kemendok National Park, waar je kunt kamperen en

strandwandelingen maken, en het Kemendok Nature Reserve, met rivierdijken en uiterwaarden waar veel rode gombomen en moerassen zijn. De rivier volgt geen logische route, maar kronkelt en draait zoals hij wil.

De volgende grote stad is Echuca, ooit de grootste binnenhaven van Australië, en de dichtstbijzijnde plaats aan de rivier bij Melbourne. De naam Echuca betekent 'Ontmoeting van de wateren' in de Aboriginaltaal – de Murray vloeit hier samen met de Campaspe. Dit is ook een grensgebied: de stad ligt in Victoria, maar Moama, aan de noordkant van de Murray, ligt in New South Wales.

Dit is waar de raderboten hun opmars maakten in de negentiende eeuw – er werden er in Echuca meer dan honderd gebouwd. Nu vind je hier de grootste collectie van deze boten. Echuca Wharf, wat er over is van de 400 m lange Red Gum Wharf, is nu een geschiedkundig centrum. Echuca Paddlesteamers biedt vaartochten aan op de historische raderboten *PS Pevensey* uit 1911 en *PS Alexander Arbuthnot* uit 1923. Soms kun je mee met de *PS Adelaide*, gebouwd in 1866 en de oudste nog werkende houten raderstoomboot van de wereld.

Murray River Paddlesteamers biedt cruises met tot vier overnachtingen aan op de *PS Emmylou*, naar verluidt 's werelds enige op hout gestookte raderstoomboot (varend op rode gombomen). Overigens is het waterpeil van de rivier het hoogst tijdens de hete Australische zomers (november-december). Dat komt door het irrigatiewater van de Hume Dam bij de stad Albury.

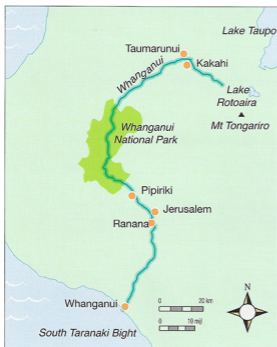
Verder stroomopwaarts neemt het gevoel geïsoleerd te zijn toe; de scheepvaart wordt nog minder. Alleen de kleinste schepen kunnen de stromingen en ondieptes aan. Hier ligt het Barmah National Park, met Ulupna Island, dat deel uitmaakt van een van Australië's grootste rodegombossen. De smalle rivier verbreedt zich tot het 24 km grote Lake Mulwala in een beschermd graslandgebied.

De route eindigt bij Albury, vlak voordat de rivier tevoorschijn komt uit Lake Hume onder aan de bergen. Vanaf Monument Hill kun je de rivier in de verte zien verdwijnen.

Links: de *PS Emmylou*, aangedreven door blokken rode gomboom, maakt meerdaagse cruises door het mooie landschap rond de stad Echuca.

DE WHANGANUI

Een oerlandschap met hoge vulkanen

De zuivere schoonheid van Nieuw-Zeeland wordt gevangen in de Whanganui. De rivier legt maar 290 km af van de berg op het Noorderereiland naar de zee, maar is van begin tot einde even mooi.

Een groot deel van de bovenloop bevindt zich in het Whanganui National Park, met ruige, ongerepte landschappen – kloven, rotswanden en een bladerdak vol vogels. Het park strekt zich uit tot de noordelijke helling van Mount Tongariro, een van de drie actieve vulkanen in het gebied, vlak bij Lake Rotoaira. Het uitzicht strekt zich uit tot de besneeuwde top van Mount Taranaki, 80 km verderop.

De rivier stroomt eerst noordwaarts, maar dan voert een korte bocht naar het zuiden hem door schijnbaar eindeloze valleien en langs stadjes als Pipiriki en Jerusalem (de laatste met palmbomen tussen het compactere groen) naar de Tasmanzee en de stad Whanganui. Hoewel het de op twee

na langste rivier van het land is, is het wel de langste bevaarbare rivier, ondanks het feit dat hij zelden erg breed is en veel stroomversnellingen telt.

Al in 1892 was het mogelijk om een Thomas Cook-reis te maken op de raderstoomboot PS *Waimarie* en 'de Rijn van Maoriland' te verkennen van Whanganui tot het kleine Pipiriki, op 80 km van de kust tussen de weilige heuvels van de vallei. Er voer hier tot 1958 een passagiersdienst met stoomboten.

De *Waimarie* heeft vijftig jaar op de bodem van de rivier gelegen, maar ging in 2000 weer varen, nog steeds op kolen. Nu vaart ze vanaf het Waimarie Centre and Museum, een gerenoveerde negentiende-eeuwse zeilclub in Whanganui, en maakt ze twee uur durende tochten tussen de rotswanden en met huizen bebouwde heuvels door aan het begin van de rivier.

Een andere historische boot, de MV *Wairua*, vaart vanaf de Moutoa Gardens, ooit een woongebied van Maori's, aan een scherpe bocht in de rivier bij Whanganui. De in Londen gebouwde boot vaart hier sinds 1904 en was een van de eerste die voorbij Pipiriki kwam dankzij een toen revolutionaire wateraandrijving, een voorloper van het systeem dat nu in jetboten wordt gebruikt. Vanaf de rivier zie je de stad plaatsmaken voor bosjes, boerenland en glooiende heuvels. Sommige cruises varen naar Hipango Park, een groot bosgebied dat alleen via de rivier te bereiken is, vol wandelroutes en wilde vogels.

Alleen het raderschip *Adventurer II* vaart de volle 230 km naar Taumarunui, maar alleen bij hoogwater. De Whanganui is hier smal en snelstromend. Verder stroomafwaarts zijn er ook stroomversnellingen, waar veel rafts en kano's varen. De vierdaagse reis op een nagebouwde historische platte stoomboot voert je langs delen waar de boot over lastige stukken moet worden gehesen.

Net ten noorden van Pipiriki biedt Bridge To Nowhere jetboottochten aan die brullend door het oerlandschap gaan. Ongerept welig groen bedekt de oevers en verdwijnt

in de diepe kloven, waar grotten, varens en stroomversnellingen het gevoel oproepen van een sciencefictionavontuur. Meer dan een eeuw geleden konden schepen hier nauwelijks komen. Maak een wandeling naar (en over) de Bridge To Nowhere, een magnifieke brug over de zijrivier Mangapurua Stream in het Whanganui National Park. Ooit werden hier goederen over vervoerd, maar nu komen er alleen wandelaars die in de stilte door het oerlandschap lopen.

Boven: de rivier stroomt door het spectaculaire landschap van het Whanganui National Park, te midden van vulkanen.

Rechts: de Bridge To Nowhere ligt op een wandelroute en overspant de Mangapurua Stream, een zijrivier van de Whanganui.

